СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Георизики урбанізованих геосистем»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (*4*)

Освітньо-професійна програма	**Геосиситеми та георизики**
Спеціальність	103 «Науки про Землю»
Галузь знань	10. Природнича географія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Добинда Ірина Петрівна, к.геогр. н. ***http://terra.chnu.edu.ua/iryna-petrivna-dobynda/***
Контактний тел.	+380994069763
E-mail:	i.dobynda@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	
Консультації	Очні консультації - вівторок 14.30 - 15.30 (за попередньою домовленністю); Онлайн консультації - четвер 14.40 - 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Георизики урбанізованих територій» присвячений вивченню природних і техногенних ризиків у містах та інших урбанізованих регіонах. Студенти опановують методи ідентифікації, оцінки та управління георизиками, аналізують вплив урбанізації на довкілля та розробляють заходи з мінімізації негативних наслідків. Курс формує системне розуміння взаємозв'язку природних, соціальних і техногенних факторів у міському середовищі.

Мета навчальної дисципліни «Георизики урбанізованих територій» полягає у формуванні у студентів цілісного уявлення про природу, структуру та механізми виникнення природних, техногенних і соціально-економічних ризиків у межах урбанізованих територій, а також оволодіння сучасними підходами до їх оцінювання, прогнозування та управління.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ГЕОРИЗИКІВ УРБАНІЗОВАНИХ ГЕОСИСТЕМ	
Тема 1	Вступ до курсу
Тема 2	Історія становлення ризикології та ризик-менеджменту
Тема 3	Класифікація георизиків в урбанізованих територіях
Тема 4	Методи виявлення, оцінки та моніторингу георизиків
Тема 5	Урбанізація і формування нових ризиків
МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІННЯ ГЕОРИЗИКАМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МІСТ	
Тема 6	Природні небезпеки в урбанізованих геосистемах

Тема 7	Техногенні ризики в урбанізованому середовищі
Тема 8	Система управління ризиками в містах
Тема 9	Міжнародне співробітництво та програми безпеки міст
Тема 10	Георизики та стратегія сталого розвитку урбанізованих геосистем
Тема 11	Георизики та сталий розвиток урбанізованих територій
Тема 12	Техногенні та антропогенні ризики міст

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу «Георизики урбанізованих територій» залучається низка освітніх технологій, зокрема, інформаційно-комп'ютерні технології, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних студентів іншими), інтегровані заняття.

Методи формування знань студентів: розповідь, пояснення, ілюстрація, проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів. Методи формування практичних умінь і навичок: робота з контурними картами, атласами, розробка схем, таблиць, складання словника, аналіз джерельної бази, практичне виконання вправ

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

***Поточний контроль*:** При вивченні дисципліни «Георизики урбанізованих територій» рекомендується використовувати таки методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; оцінка за індивідуальне навчальне завдання; підсумковий письмовий чи тестовий залік.
2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.
3. Додатково: звіти, реферати, проєкти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль; залік.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, написання модульних робіт, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Підсумковий контроль – *іспит.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються невчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту»

та локально-правовими актами ЗВО:

- *Положенням про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- *Політикою використання штучного інтелекту у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- *«Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/ .

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вакуленко В. М. Стратегічне планування економічного розвитку великого міста як інструмент підвищення ефективності його управління. – К., 2003. – 216 с.
2. Гладкий О., Іщук С. Географія міст. Геоурбаністика. – К.: Паливода А. В., 2014. – 300 с.
3. Дронова О. Л. Геоурбаністика. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2014. – 419 с
4. Дронова О. Л. Урбанізація // Формування і розвиток мережі поселень України (картографічний аналіз) / За ред. Л. Г. Руденка. – К.: Ін-т географії НАН України, 2023. – С. 14 - 23.
5. Посацький Б. С. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. – 344 с.
6. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін / За ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – К.: Фенікс, 2017

Додаткова

1. Elbakidze, M., Zavadovych, O., & Yamelynets, T. (2005). МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ЗЕЛЕНИХ ЗОН УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ (НА ПРИКЛАДІ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ "ЗНЕСІННЯ"). Вісник Львівського університету. Серія географічна, (32).
2. Горбач Л. М., Гончаренко М .Ф. Сталий розвиток: сучасна парадигма, реалії і перспектив. Київ: Кондор, 2023. 372 с.
3. Добинда, І. П. (2026). Ландшафтна репрезентативність локальної мережі природно-заповідного фонду Поромівської громади Володимирського району. *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія*, (857), 137–146. https://doi.org/10.31861/geo.2026.857.137-146
4. Добинда І. (2025). Охорона природи як форма неутилітарного природокористування (на прикладі Володимирського району Волинської області). *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія, 854*, 232–240.
5. Маєвський, В. В., Холявчук, Д. І., Кирилюк, С. М., Поп'юк, Я. А., & Добинда, І. П. (2026). Просторове моделювання лавинної небезпеки Боржавського гірського масиву засобами

QGIS. *Український журнал природничих наук*, (16), 116–128. https://doi.org/10.32782/naturaljournal.16.2026.10

6. Міщенко, В. В., & Падун, А. О. (2020). ВПЛИВ АНТРОПОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ЕКОСИСТЕМИ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ. Техногенно-екологічна безпека України: стан та перспективи, 190.

7. Ричак, Н. Л., Кізілова, Н. М., & Внукова, Н. В. Залишкова здатність до природної саморегуляції урболандшафтних басейнових геосистем в умовах мегаполісу. Екологічні науки № 4 (55)..

8. Суматохіна, І. М. (2008). Еколого-геоморфологічне картографування урбанізованих геосистем.